

Crnogorski Telekom
A.D.

Crnogorski Telekom A.D.
Moskovska 29, 81000 Podgorica
Crna Gora

Broj/

07-7816

Podgorica/

02.03.2011

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

Gospodin

Zoran Sekulić, izvršni direktor

Džordža Vašingtona bb (kula C) Podgorica

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE
KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST
PODGORICA

Primijeno	Org. broj	Broj	Prilog	Vrijednost
2-3		257/4		

Datum 2.3.2011.godine

Vas broj

Predmet

Predmet: Nacrt odluke o relevantnim tržištima

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je 31. januara 2011. godine Crnogorskom Telekomu dostavila Nacrt odluke o relevantnim tržištima usluga koja su predmet provjere tri kriterijuma radi davanja komentara, primjedbi i sugestija u roku od 30 dana. Povodom ovog javog konsultativnog procesa pokrenutog od strane Agencije, Crnogorski Telekom želi istaći svoju ocjenu o preuranjenosti analize dodatnih tržišta u situaciji kada je tek završena analiza sedam tržišta definisanim EU preporukama iz 2007 godine, naravno ne sporeći pravo Agencije da provede provjeru testa tri kriterijuma i analizira bilo koje tržište. Ovo stoga što je tek u toku implementacija obaveza utvrdjenih rješenjima Agencije o određivanju operatora sa značajnom tržišnom snagom na tim relevantnim tržištima, u toku je ocjena referentnih ponuda operatora koje se pored ostalog odnose na pet potpuno novih usluga koje su ponudjene na tržištu elektronskih komunikacija u Crnoj Gori.

Bilo je za očekivati da će Agencija imati u vidu ove činjenice prije otvaranja novog procesa analiziranja tržišta, pa i u dijelu ocjenjivanja potrebe za provjerom primjene testa tri kriterijuma. No uvjereni smo da će u samom postupku primjene kumulativnog testa tri kriterijuma, Agencija i sama doći do zaključka da je *ex ante* regulacija ovih tržišta preuranjena ili nepotrebna. Ovo se naročito odnosi na dva maloprodajna tržišta kao i veleprodajno tržište pristupa i originacije poziva iz mobilnih mreža.

Crnogorski Telekom A.D.
Moskovska 29, 81000 Podgorica, Crna Gora
Adresa
Telefon +382 20 433 704
Fax +382 20 225752
E-mail office@telekom.me
Web site www.telekom.me
PIB 02289377
PDV 20/31-00049-4
Žiro račun Crnogorska komercijalna banka 510-103-22; 510-110-98; 510-505-77

Ne vidimo, naime, kojim se razlozima rukovodila Agencija prilikom odlučivanja da već sada analizira maloprodajna tržišta lokalnih, medjumjesnih, međunarodnih poziva za fizička i pravna lica, kada je tokom prethodne analize sedam tržišta upravo posredstvom analize maloprodajnih tržišta došla do zaključka da će se konkurentnost na tim tržištima pospješiti regulacijom na veleprodajnom nivou tj. uvođenjem mogućnosti ulaska alternativnih operatora na ta tržišta. U situaciji kada još uvijek ne možemo niti u naznakama steći utisak o rezultatima te regulacije, cijenimo preuranjenom regulaciju tržišta na maloprodajnom nivou. Ovdje takođe ne treba zanemariti činjenicu da je, kada je Crnogorski Telekom u pitanju, Agencija tokom prethodne analize tržišta provedene 2010 godine, sama konstatovala da rebalans tarifa Crnogorskog Telekoma još nije završen da „cijena mjesečne pretplate ovog operatora medju najnižim u Evropi i na nivou trećine prosjeka u 27 zemalja EU ” a pri činjenici da Agencija još nije odlučila po predlogu Crnogorskog Telekoma koji se odnosi na ovo pitanje, nejasna je namjera Agencije da već u ovom trenutku analizira tržište poziva iz fiksne mreže što za posljedicu može imati uvođenje mjera regulacije cijena.

Kada je u pitanju veleprodajno tržište pristupa i originacije poziva iz mobilnih mreža ovdje se želimo posebno osvrnuti na dio koji se tiče usluge započinjanja poziva.

Nedavno završena analiza tržišta terminacije poziva u mobilnim mrežama te implementacija rješenja Agencije o određivanju operatora sa značajnom tržišnom snagom na ovom tržištu i smanjenje cijena terminacije poziva koje je Agencija naložila, u krajnjem, ima za jedan od ciljeva i povećanje konkurentnosti na maloprodajnom tržištu poziva ka mobilnim mrežama. Iz zvaničnih statistika saobraćaja lako se da zaključiti da najveći dio saobraćaja koji završava u mobilnim mrežama istovremeno i potiče iz mobilnih mreža, pa je potpuno jasno da se očekuje da se efekti mjera koje je Agencija propisala na tržištu terminacije odraze i na maloprodajno tržište originacije poziva iz mobilnih mreža.

Osim toga treba imati u vidu sljedeće činjenice od kojih su neke i indikatori koje pored ostalih poznaje EU regulativa koja definiše pravila provodjenja testa tri kriterijuma :

- da je u posljednjih nekoliko godina prisutan (kao direktna posljedica konkurentnosti) osjetan pad cijena poziva kod svih mobilnih operatora, praćen konstantnim povećanjem broja poziva i minuta. Ovi podaci

sami po sebi jasno govore o izraženoj konkurentnosti na tržištu i nepostojanju prepreka za ulazak na tržište, što se sada dodatno osnažuje već preduzetim regulatornim mjerama od strane Agencije;

- da u Crnoj Gori nema trajnih pravnih i regulatornih prepreka za ulazak na tržište elektronskih komunikacija;
- da medju postojećim operatorima na tržištu mobilne telefonije nema značajnih tehnoloških razlika
- da ne postoje barijere u razvoju prodajne mreže operatora;
- da na veleprodajnom nivou tržišta originacije poziva iz mobilne mreže, za sada, nema ni nagovještaja nekih drugih zahtjeva čije bi ispunjenje zahtjevalo mjere koje bi se na osnovu ove analize mogle nametnuti operatorima sa značajnom tržišnom snagom (npr. nacionalni roaming), pa ne vidimo svrhu uključivanja ovog tržišta u provjeru testa tri kriterijuma u ovom trenutku;
- da je Crna Gora druga u svijetu po penetraciji u korišćenju usluga mobilne telefonije, a to samo po sebi govori da su uslovi korišćenja usluga mobilne telefonije prihvatljivi i stimulatívni za korisnike, pa je suvišan svaki dodatni argument za ocjenuda je maloprodajni segment originacije poziva iz mobilnih mreža više nego konkurentan. Cijenimo da bi to bilo stimulisanje vještačke konkurentnosti na ovom tržištu, a bez efekta na krajnje korisnike što bi valjda trebala biti osnovna svrha eventualnih mjera *ex-ante* regulacije od strane Agencije .

Nadamo se da će prilikom donošenja Odluke, Agencija imati u vidu ove sugestije i komentare Crnogorskog Telekomu.

S poštovanjem,

Vladimir Beranović,
direktor Sektora za korporativne poslove

